

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

ZDOMČEVA MOLITEV

Moj Bog, daj mi, prosim te, moč, da bom molil, in daj mi milost, da bom — kot moji dobri predniki, ki jih v svoji krvi, v svoji misli in v svojem načinu življenja prenašam po tem širnem svetu — neomajno veroval vate in trdno zaupal v smisel vsega svojega življenja, pa naj bo že muka ali radost. Amen.

A. S.

Slovenija

Moja dežela

Gledano samo s strogo pravnega vidika, in to z vidika naravnega prava, je slovenski narod postavljen v politično ureditev, glede katere mu doslej ni bila dana možnost, da bi o njej na svobodnih volitvah izrazil svojo voljo.

France Bučar, NOVA REVIJA 57, Ljubljana 87.

Slovenci se nismo združili z drugimi jugoslovanskimi narodi v skupno državo zato, da bi svojo samobitnost in narodno identiteto izgubili, ampak zato, da bi jo ohranili.

Ivan Urbančič, NOVA REVIJA 57, Ljubljana 87.

Boja za narodno svobodo se ne da ločiti od boja za demokracijo, za večji vpliv širokih ljudskih množic na politiko, kar tudi pomeni, da je narodno vprašanje sestavni del boja za demokracijo.

Peter Jambreč, NOVA REVIJA 57, Ljubljana 87.

Dokler slovenstvo v domovini ne bo omogočalo človekovega celovitega in popolnoma svobodnega življenja njegovih nazorskih, duhovnih, kulturnih, političnih, gospodarskih zmognosti in hotenj, tolko časa bomo drugim in sebi vse bolj postajali brezdomstvo.

Drago Jančar, NOVA REVIJA 57, Ljubljana 87.

Spoštovani slovenski domoljub!

April 1987

Na pobudo več slovenskih rodoljubov iz Munchna, Stuttgarta, Ingolstadta in drugih krajev v južni Nemčiji ter na direktivo pristašev slovenskega prebujanja v Ljubljani smo se odločili, da s tem pismom odkrijemo naše ideale in težnje vsem poštenim slovenskim patriotom.

Zadnji dogodki v Ljubljani - silni pritisk na Novo revijo, Mladino in druge, govornice o zamenjavi sedanjega vodstva KP Slovenije ter grožnje B. Mikuliča na televiziji in v mednarodnem časopisju z vojaško silo preprečiti kakršno koli demokratizacijo - so nam pokazali, da sami Slovenci v domovini ne bodo kos komunističnem nasilju. Vse kaže, da bomo po "hrvatskem prolječu" sedemdesetih let in njegoveni klavrnem koncu, tudi Slovenci doživeli konec "slovenske pomladi". Zastonj je bil najbrž trud, brez odmeva je Ljubljana vpila na pomoč in prosila svobodne domoljube izven Jugoslavije za njihovo razumevanje ter preko njih za moralno podporo svobodnih dežel.

Namesto da se zdrami in reagira ter z razgovori in sodelovanjem naredi karkoli, ki bi svobodni svet končno seznanilo z resničnim jugoslovanskim problemom, se tu "spava" in se tolaži z objavljanjem raznih zgodbic in čenč v emigrantskih časopisih. S tem se ni doseglo prav ničesar v dvainštiridesetih letih pa se tudi v naslednjih dvainštirideset ne bo! S takim čemernim delovanjem nikdar ne bomo uspeli vsaj umreti kot svobodni ljudje v svobodnih deželah naših očetov!

Kakšna bo bodočnost Slovencev in ranjenega slovenskega prebujanja v teku prihodnjih dvajset let - "hrvaški slučaj" je grozljiva primerjava! Kako se tudi sicer končajo podobna nenadna in napredna gibanja v komunističnih

diktaturah - spomnimo se samo Madžarsko, Češko-Slovaške, Poljske itd.!

Kljub vsemu smo še vedno optimisti. Prepričani smo, da je ravno zdaj pravi čas, da mi v zamejstvu izrabimo prilike in efflorescenco tega prebujanja ter s pogumnimi akcijami oz. publikacijo prikazemo novi duh slovenstva in ostalih jugoslovanskih narodov vsem demokratom svobodnih dežel ter damo na ta način polno podporo ljudstvu v domovini.

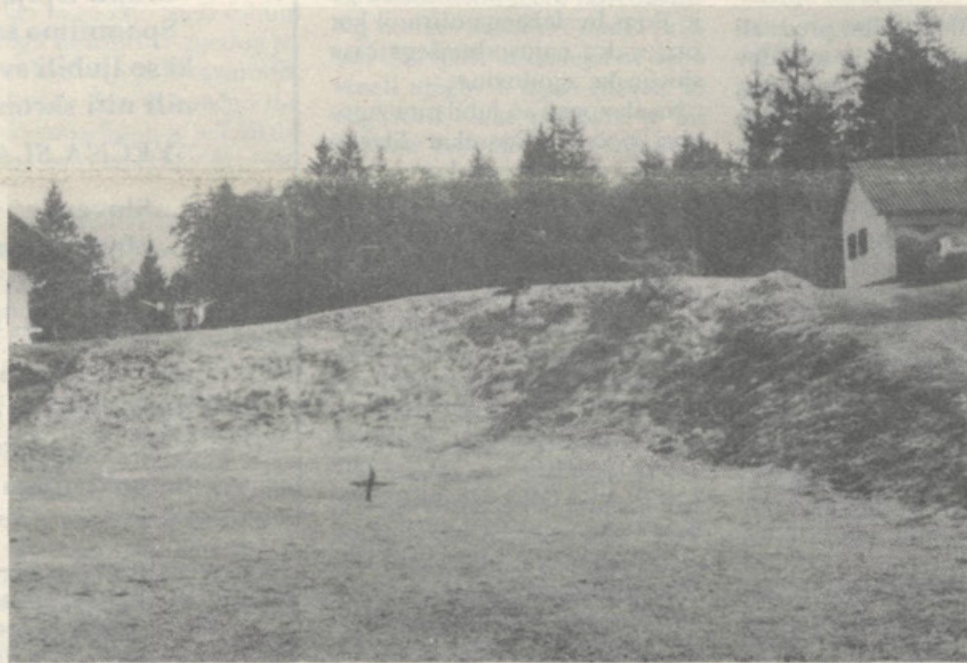
Vašega osebnega stališča sicer ne poznamo, upamo pa da se Vi kot mi strinjamo, da ne more biti nikakršne "Treče Jugoslavije", ker so nam zgodovina in izkušnje zadosti jasno pokazale, da v Jugoslaviji ne more biti niti pravice, niti svobode, niti demokracije, a kaj šele bratstva. Prepričani smo, da bodo vsi narodi na Balkanu samo v svojih svobodnih, demokratičnih in suverenih državah resnično srčni prijatelji. K uresničitvi nastanka takšnih suverenih držav pa nas lahko vodi samo sloga in še enkrat sloga.

V tem smislu predlagamo naslednji načrt, katerega smo skovali tudi kot alternativo sestanku "Demokratska srečanja", to je pristašem "Treče Jugoslavije", ki so se sestali v Londonu oktobra lanskega leta. Vi sigurno veste za sestanek; ne bomo naštevali imena vseh prisotnih "jugoslavenskih sanjara" - sestali so se tako kot Srbi in Hrvati, od Slovencev pa sta bila navzoča dr. Ljubo Sirc in Dušan Pleničar. Upamo, da se bodo s pomočjo našega načrta in pa morda s pomočjo Vaših predlogov in sodelovanja odprle oči tistim zadnjim "trdim bučam", ki se tako trdovratno oklepajo fars kot slovanstvo, bratstvo in jugoslovanstvo.

Nadaljevanje na str. 4

Vas Glinje na Koroškem: Na pokopališču je spominska plošča 16 žrtvam, ob zidu za malim poslopjem

Leto 1945 je bil na tem prostoru gozdič mladih smrek. Na pobočju zgoraj je stal hrast kjer so žrtve obešali. Spodaj na ravnini, kjer se še vidi udolbina so žrtve pokopali. Hiš tedaj še ni bilo.

Ostrovca: Po tej cesti so partizani peljali žrtve. Poslopje na desni in obe hiše na levi strani ceste so tedaj še obstojale. Pri teh dveh hišah so partizani dobili vrvi in kanalno orodje. Žrtve so partizani umorili kakih 200 m naprej v smeri pušnice!

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA
Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

1987 - 1988
Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Avenue, Toronto, Ont. M6G 2T5

SLOVENSKA DRŽAVA IZHAJA ENKRAT MESEČNO

GLAVNI UREDNIK: VLADIMIR MAUKO
P. O. BOX 393, STATION "A", WILLOWDALE
ONTARIO, CANADA M2N 5T1

UREDNIK ZA ARGENTINO: MARTIH DUH
CALLE 105, No. 4311

VILLA BALLESTER, ARGENTINA

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12, za Argentino in Brazilijo po dogovoru, Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

TORONTO

NAŠE NOVINE: Edini preostali levičarski list v jeziku narodov Jugoslavije, je prenehal izhajati aprila letos. Navedeni razlog je pomanjkanje sredstev. List je vedno bil bolj na liniji Moskve kot Beograda. Pravi, trdi komunizem, - v propagandi povsem nerealen in - slep pred dejstvi. Še v aprilu t. l. je dr. M. Markovič pisal v NN: **Produkcija v USA in Japonski raste samo še simbolično, dočim v Sovjetiji je zrasla 4.4%. V USA je vsak sedmi delavec brez dela (pravilno vsaki 16 op. ur.!) Vsekakor redki bralci NN s takim poročanjem niso pridobili.**

Buenos Aires

V Cerkvi Marije Pomagaj sta se 30. maja poročila g. Jože Oblak in gdč. Helena Loboda, hčerka g. Marjana Lobode in ge. Albine roj. Žonta. Poročil ju je po somaševanju sup. Ladislava Lenčka C. M. dr. Jure Rode. Ženin in nevesta sta požrtvovalna sodelavca v mladinskih organizacijah. Čestitamo!

Pisatelj dr. Stanko Kociper 70-letnik

Častni jubileji prijateljev našega lista se zadnje čase kar vrstijo. Iz Bs. Airesa nam poročajo, da so Taborjani in prijatelji 25. maja v Našem domu v Ramos Mejia počastili s slavnostnim kosilom uglednega slovenskega pisatelja g. dr. Stanka Kocipra. Pred nedavnim smo ga srečali vsega mladostnega in kdo bi mu pripisal 7 križev. V življenju je dal slovenstvu celega moža, neuklonjivo osebnost, in ostal vedno za časa protirevolucije in v zdomstvu - zvest slovenskemu domobranstvu. Njegova odlika je bila in je, da je vedno odločno nastopal proti povprečnežem, kimavcem in ponarejevalcem resnice. Vseh preizkušnjah in v boleznih ni omagal in klonil. Zaupal je v

božjo Previdnost, zato nam ga je Bog - hvaležnega-ohranil kot pričevalca najusodnejšega časa slovenske zgodovine.

Na slavnosti so jubilaranta z govori počastili časniki Slavko Skoberne, v imenu borcev dr. Miha Benedičič, predsednik Zedinjene Slovenije g. L. Rezelj in lic. I. Korošec. Slavja sta se med domobranci udeležila preč. g. J. Guštin in polkovnik g. E. Cof.

Ko dr. S. Kocipru čestitamo ob njegovi 70. letnici, se PRIDRUŽUJEMO PROŠNJI VSEH GOVORNIKOV, DA BI ZNOVA ZAGRABIL PERO IN NAPISAL DOKUMENTARNO KNJIGO IZ ČASOV PROTIREVOLUCIJE, KATERE NAJIZVIRNEJŠI PRIČEVALEC JE PRAV NAŠ JUBILANT.

Dr. Kociprove globoke misli o hvaležnosti domobrancem ob zaključku slavja nam dajejo upanje, da ga bo prav ta hvaležnost vodila pri pisanju tako zaželjenega dela. Taborjan

Pisatelj dr. Stanko Kociper - sedemdesetletnik

V Buenos Airesu je meseca maja praznoval v krogu svojih prijateljev in Taborjanov svojo sedemdesetletnico ugledni slovenski pisatelj g. dr. Stanko Kociper. Slovensko državno gibanje in vsi njegovi številni prijatelji po svetu mu ob jubileju priščno čestitamo z željo, da ga Bog ohрани še mnogo let zdravega in aktivnega za slovensko zdomstvo in Tabor.

CHICAGO: Ob zaključku lista smo zvedeli, da je po kratki bolezni in operaciji na srcu v Chicagu nenadoma umrl bivši član Slovenske Dijaške Zveze g. Janez Kos Cico) iz poznane številne družine iz Rakovnika Bodi mu lahka ameriška zemlja, svojemu pa naše iskreno sožalje! S. D.

Dolžnost nas kliče

Knjiga grofa Nikolaja Tolstoja je v Angliji in po vsem angleško govorečem svetu povzročila veliko ogorčenje, posebno še, ker je bila resnica o prisilnem vračanju takoj po vojni več kot 40 let uradno tako skrbno prikrivana. Britanska narodna čast je globoko prizadeta, ne toliko v uradnih krogih, zato pa narod čuti toliko večjo sramoto ob tako velikem zločinu.

Glavni krivec, H. McMillan je medtem umrl in se je tako izognil odgovoru, ostala pa sta še dva njegova ožja sodelavca. Eden od teh je Mr. Toby Low, sedanji Lord Aldington, ki je ravnatelj zelo slavne vzgojne ustanove, Winchester College. Mr. Nigel Watts je razkritje tako prizadelo, da je po knjigi The Minister and the Massacres napisal kratek izvleček tega nečastnega dejanja, pri katerem je bil soudeležen tudi tedanji Brigadier Toby Low. To pismo je razposlal (10 tisoč izvodov) staršem študentov, profesorjem, diplomirancem, poslancem, časnikiarjem, prebivalcem mesta Aldington in drugim. Na koncu pisma Lord Aldingtona poziva, naj zaradi narodne časti in dobrega imena Winchester College na svoje častno mesto poda ostavko.

V odgovor na ta pisma sta Lord Aldington in Sir Charles Villiers vložila tožbo proti grofu N. Tolstoju in Mr. Nigel Wattsu. Obtoženca sta že izbrala svoje zagovornike, ki pa bodo za usluge zahtevali visoke vsote.

Tako se je po 40. letih ponudila prilika, da se iskaže resnica našega odpora proti komunistični tiraniji. Naša narodna dolžnost je, da pri tem odločilnem koraku priskočimo na pomoč. Gre za vrnitev časti našim pomorjenim bratom, katerim režim še po 40. letih ne dovoli posvečenega groba. Dokazimo jim, da jih mi nismo pozabili!

Domobranske organizacije so prevzale nalogo, da tudi Slovenci po svojih močeh podpremo to tožbo. Svoje prispevke lahko pošljete sledečim: v Torontu - Stane Pleško in Otmar Mauser; v Hamiltonu - Ivanu Palčiču; v Clevelandu pa Milanu Zajcu in drugim odbornikom. Bog povrni! Stane Pleško.

1945 1987

MAJ JUNIJ

42. OBLETNICA VETRINJSKE TRAGEDIJE ALI NAŠ SPOMINSKI DAN

Te dni mineva že 42 let, kar so Angleži v Vetrinju na Koroškem predali 11.700 Domobrancev in nad 3000 civilnih beguncev v roke slovenskim partizanom, ki so jih potem, brez vsake sodbe, pobili v Kočevskem Rogu, Teharjah, Podutiku, Škofji Loki, Krimski jami... - krajih trpljenja in krutega bratomora.

Spomnimo se vseh teh padlih slovenskih mož, fantov, žena in deklet, ki so ljubili svoj narod in svojo deželo, pa jim zmagovalci niso namenili niti skromnega spominskega kamna na grob.

VEČNA SLAVA VAM - JUNAKI DOMOBRANCI

...Slovenec že mori Slovenca - brata...

...Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi...

(F. Prešern, Krst pri Savici, Uvod)

(Ko so odhajali v smrt, sem jim obljubil, da če se rešim, jih ne bom pozabil in jim ostanem zvest vse življenje: Vinko Levstik-Gorica).

P. S.: Namesto cvetja na njihove neznane grobove širom Slovenije, pa poklanjam v tiskovni sklad Slovenske Države \$100.00).

Ni čudno, da so škofa spustili na radio, ne pa na televizijo; in da sicer vsako leto po TV prenašajo boljše maše s stadiona JLA, kot hudilca pa se boljše prave maše... Televizija je ideološki aparat države - in vprašanje je, ali ni na skrivaj že postala njen aparat številka ena.
MLADINA, Ljubljana, 10. apr. 87/25 in 26.

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK!

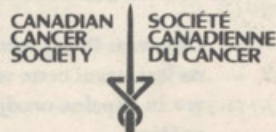
DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

We need
your
support.
Cancer
can be
beaten.

Rajnemu prijatelju Maksu Lohu v spomin

Tine Duh

Na večer minulega 21. januarja je v enem izmed sanatorijev buenosaireskega predmestja Martin Coronado umrl MAKS LOH.

Z rajnim Maksom Lohom odhaja v večnost eden onih Slovencev, ki so že precej let pred pričetkom komunistične socialne revolucije na Slovenskem vsled temeljitega poznanja komunizma če že ne vedeli, pa vsaj slutili, da slovensko komunistično vodstvo, takrat že s Kidričom na čelu, s svojim infiltriranjem zlasti med slovenske kulturnike in na slovensko univerzo, pripravlja naskok na slovenski narod, s prevzemom oblasti kot zadnjim in najvišjim ciljem. Skratka: poznavalci komunizma in njegove taktike so v sicer zakrinkanih nastopih komunistične partije videli priprave na načrtovano revolucijo.

Med takimi redkimi poznavalci rdeče nevarnosti so bili univerzitetni študentje iz kroga univ. prof. dr. Lamberta Ehrlicha, ni jih bilo niti deset, toda med njimi je kmalu bil tudi Maks Loh.

Doma je bil iz Ljubljane, kjer se je rodil 7. maja 1909. Njegova mati je bila avstrijska Nemka, ki pa se je naučila dobro slovenščine. V ljudski šoli se Maks ni učil slovenščine in je ni razumel. Na potovanju v Ljubljano, ob prevratu leta 1918 mu je mati v vlaku nekje med Celjem in Zidanim mostom naenkrat začela peti Slomškovo En hribček bom kupil in Maks je moral za njo ponavljati, dokler je ni brez napake sam zapel. Potem mu je rekla: - Tega jezika se boš od sedaj naprej učil v šoli.

V Ljubljani je Maks Loh končal ljudsko šolo in srednješolsko študije z maturo. Na ljubljanski univerzi je študiral pravo in diplomiral v poletju leta 1938, med študijem je tudi odslužil obvezni vojaški rok. V civilni državni službi je bil nastavljen za sodniškega pripravnika in je v zakonitem roku položil sodniški izpit.

V Ehrlichovi skupini je Maks pričel sodelovati kmalu po vpisu na univerzo. Bil je član Akad. društva Danica, ker takrat Akad. klub Straža še ni obstojal. Člani partije ali vsaj njihovi zagovorniki so se zrinili na vodilna mesta v odborih društev - katoliške Akademske zveze in so jih hoteli speljati v komunistične vode; tako so se namestili polastiti celotne slovenske

univerze. Tu pa se je partiji z vso odločnostjo postavila po robu maloštevilna, toda odločna Ehrlichova skupina. Maks Loh je z društvenih dvoran Akademskega doma in iz univerzitetnih predavalnic nosil prof. dr. Ehrlichu vse letake, ki so jih komunisti trosili po vseh prostorih univerze, predvsem pa partijsko usmerjeno glasilo Rdeče signale. Ves ta propagandni partijski material je mala Ehrlichova skupina pod vodstvom samega profesorja skrbne študirala in načrtovala obrambo pred rdečo poplavo. Komunisti so vedeli, da je na univerzi, pa tudi v Akad. zvezi najzvestejši sodelavec prof. Ehrlicha ravno Maks Loh in so ga v zasmeh krstili z vzdevkom "dolgo uho".

Vendar pa so komunisti bili v nekaj semestrih trde borbe izrinjeni in Akademske zveze in so tudi v univerzitetnih študentskih organizacijah izgubili vodilna mesta, ki so jih prevzeli zavedni katoliški študentje iz Ehrlichove skupine, ki se je takrat že zbiral v jezuitski kongregaciji Kraljica Apostolov in sveti Mihael nadangel. V zadnjih letih pred pričetkom druge svetovne vojne je prišla do viška debata med Mladci Kristusa Kralja in Stražarji, ki so se že začeli zbirati v samostojnem univerzitetnem klubu, ali naj katoliška akademska društva obdržijo svojo dotedanjo organizacijo, ali naj se reorganizirajo v stanovskem smislu. Razumljivo je, da je vsa pozornost katoliških študentskih organizacij bila obrnjena v te včasih zelo ostre debate in je komunistična nevarnost stopila nekoliko v ozadje. In ravno v tem času je Boris Kidrič na tihem izvedel reorganizacijo partije po trojkah, vse z ozirom na takrat že bližnjo revolucijo. Rajni Maks je pozneje mnogokrat obžaloval, a o tej Kidričevi reorganizaciji KPS ni ničesar vedel, o obstoju SKOJ-a pa je prvič slišal šele kot pomočnik poveljnika ljubljanske policije, ko mu je ta pomolil pred nos komunistične letake iz leta 1939.

To pa je bilo že v pozni jeseni leta 1943, ko je partija, že imela razpredeno svojo terensko mrežo ne le v mestu Ljubljani, ampak tudi po vsej ljubljanski pokrajini. Vendar je Maksu in njegovim fantom uspelo v nekaj mesecih načrtnega in trdega dela raztrgati nad mestom Ljubljano in okolico razpeto rdečo terensko mrežo in razbiti njene najmočnejše člene. Slovenska protirevolucija je brez nasilja in brez nepotrebnega preliivanja bratske krvi šla za naglimi koraki na vojaški in politični fronti zasluženim zmagi naproti.

Toda božja volja je tokrat bila drugačna.

V začetku maja 1945 so se prve partizanske tolpe bližale bivši jugoslovansko-italijanski meji; Maks Loh je dobil povelje, naj se s svojimi fanti umakne. Že na južnem Koroškem je 6. maja od prihajajočih novih beguncev iz Slovenije zvedel, da minulega jutra partizani še niso zasedli Ljubljane. Pograbil je kolo in se naglo vrnil v Ljubljano, da bi še enkrat videl starše. Najprej se je oglasil na policiji; bila je že zapuščenca, le še najnižje osebje je bilo tam. Začuden so ga pogledali

in molče pozdravili. Doma ni našel nikogar. Sosed mu je sporočil, da sta njegova oče in mati odšla, pa ni vedel povedati, kam. Ob zapuščenem, praznem domu se je spomnil, da je oni dan bil njegov 37. rojstni dan... Ker ni vedel kam za starši, je sedel na kolo in se odpeljal nazaj na Koroško, v Vetrinje. S starši se v življenju ni nikoli več srečal... Že v Argentini je zvedel, da so komunistične oblasti očeta in mater že za prvi božič (leta 1945) izgnale v Avstrijo, kjer sta v Grazu kmalu umrli. Na graškem pokopališču sameva njun pozabljeni grob.

Že takoj po prvem transportu domobrancev Titovim krvnikom v roke, so prijatelji Maksa odpeljali iz Vetrinje in ga skrivali po raznih krajih okrog Celovca in ko so zavezniške vojaške oblasti končno prepovedale nadaljno izročanje domobrancev, se je Maks nekaj časa skrival v nekdanjem Ehrlichovem slovenskem dijaškem domu, ki je bil od bombardiranja skoraj popolnoma razrušen. Ker so mu rdeči vohuni bili neprestano za petami, so mu prijatelji poskrbeli več osebnih dokumentov na različne priimke in imena in ga končno pretihotapili čez alpske vrhove v Italijo, na južno Tirolsko, ker je dobro obvladal nemški jezik. Včasih preoblečen v meniha, včasih v duhovnika se je skrival v raznih samostanih v Brixenu, Klausenu in še kje drugje. Za njegovo vsakokratno bivališče in ime je vedelo le nekaj najbližjih prijateljev in ga zato rdeči vohuni niso mogli zaslediti. V zgodnji jeseni leta 1947 mu je Mednarodni Rdeči križ v Ženevi končno dal begunski potni list in se je 7. oktobra istega leta pripeljal v Argentino.

Kako so slovenski begunci spčetka živeli v tej državi, vsak sam najbolje ve. Maks Loh je v popolnoma novih razmerah v primeri z drugimi rojaki bil na slabšem, ker je bil živčno uničen že od komunističnega zasledovanja v Avstriji in na južnem Tirolskem (v Italiji); toda tudi v Argentini so ga Titovi vohuni vkljub drugemu priimku in imenu kmalu zasledili. Moral se je zadovoljevati z nekvalificiranimi zaposlitvami, ki so mu nudile komaj toliko, da se je s težavo tolkel od mesca do mesca. Po nekaj letih se je poročil tudi s slovensko begunsko, belokranjsko rojakinjo Anico Weiss; s pritrgovanjem od skromnih mesečnih dohodkov sta si v nekaj letih v buenosaireskem predmestju Villa Ballester postavila preprost dom.

Vse od svojega prihoda v Argentino se je Maks Loh zvesto udeleževal slovenskih prireditvev, zlasti vseh spominskih slovesnosti za borci iz slovenske protirevolucije: Titu izročeni in pomorjeni slovenski domobrancev, domobranskega generala Leona Rupnika, za medvojnega poveljnika ljubljanskega policije dr. L. Hacinca, vsakega 26. maja spominske maše za mučeniškim profesorjem Lambertovo Ehrlichom in za 30 med revolucijo pobitih prijateljev iz kluba Straža.

Svoje prvotno pozitivno slovensko in katoliško in kot tako nujno komunizem odklanjajoče stališče je rajni Maks ohranil nespremenjeno do smrti. Vse svetovno politično dogajanje je presojal predvsem iz tega svetovnonazorskega stališča, kot se je naučil od

rajnega profesorja Ehrlicha pred že več kot pol stoletjem. Svoje velikega vzornika in učitelja in akademskih let se je vedno spominjal z ljubeznijo in občudovanjem. Za svojo 50 letnico življenja je vsem svojim v Argentini živečim prijateljem iz nekdanjega kluba Straža podaril po eno povečano zadnjo originalno fotografijo, posneto malo pred Ehrlichovo nasilno smrtjo. Rožni venec z blagoslovom papeža Pija XI. - za vse člane kluba jih je prinesel profesor Ehrlich kot spomin na svoje zadnje potovanje v Vatikan - mu

je v krsti ovijal mrtve, otrple prste. Vse do smrti ga je nosil okrog vratu, od binkoštnega torka 26. maja 1942, dalje ko ga je pred Cirilovim domom v Streliški ulici v Ljubljani pomočil v svežo kri pravkar umorjenega svetniškega duhovnika.

Njegova duša je odšla domov k svojemu Stvarniku, njegovo truplo počiva v družbi že nešteti umrlih Slovencev na sanmartinskem pokopališču, mi, njegovi prijatelji pa bomo ohranili spomin nanj, saj je bil veren katoličan, zaveden Slovenec in dober človek!

Vabljeni ste na

27. SLOVENSKI DAN

v nedeljo 26. julija 1987

na cerkvenem letovišču v Boltonu (HWY 50 in HWY 9). Maša ob 11. dopoldne.

Izbrani program ob 2. uri popoldne. Slavnostni govornik dr. Ciril Žebot (prof. Georgetown University, Washington D. C.) in povabljeni gosti!

Vsi vljudno vabljeni.

Slovensko-kanadski svet.

KAJ JE POVEDAL MITJA RIBIČIČ...

Mitja Ribičič je letos v Mariboru na kulturnem večeru povedal nekaj zanimivih zadev. Redki pristaši OF, NOB in zamejci ne bodo veseli njegovih izjav. Ribičič ni odgovoril, kake podpore je bil deležen Trst, ki ga imenuje italijansko mesto, da se ustvari ugodna slovenska kulturna situacija okoli njega. Še bolj se je odkril, ko je povedal, da je Jugoslavija dobila 90 milijonov dolarjev kredita od Italije za dograditev ceste štiripasovnice do Gorice. Te ceste SFRJ ni napravila, da se Italjanom

mudi z globalno zaščito Primorskih Slovencev. O strašnem polomu pohoda 1400 partizanov na Štajersko v zimi 43/44 pravi Ribičič: Bila je iluzija takratnega političnega in vojaškega vodstva in časi niso bili zreli na NOB, pač pa je bilo treba najprej razviti partizansko gibanje. Prav tako so na Pohorju, po kratkem postopku, kar s koli pobili ljudi, ki jim niso verjeli, da niso 100% partizani. Tako pravi sam Ribičič, ki je bil pri vsem tem osebno soudeležen (glej Prof. Sirc: Nesmisel in smisel) in temu ne pravi zločin ampak napaka, ki se dogajajo v revolucijah.

Po Titovi poti: V debato Nove Revije 57 je posegel Tone Krašovec, podpredsednik Gospodarske zbornice SFRJ, torej velik funkcionar. Glede odcepitve republik pravi Krašovec ni problema, ker ako ne drugi, to preprečujejo sklepi Helsinške konference. Pisec je naivno zamenjal določitev Helsinkija, da se meje ne bodo nasiloma menjale za povsem sprejemljivo mirno preureditev. K demokraciji po temu "Beograjčanu" naj poskrbe zavedne politične organizirane sile na čelu z Zvezo komunistov. Ta domislica po 42 letih polomije in diktature KP mora biti tista: Titova pot, o kateri tudi govori Tone Krašovec. (Pika! Op. urednika)

PLURALIZEM.

V Sloveniji je nedvomno silno živa ideja svoje lastne države. Današnja diktatura in ozka povezanost s preostalimi republikami SFRJ nam prinaša preveč škode, problemov in celo spravlja v nevarnost slovensko identiteto. Izjema bi mogli biti preporodovci, ki so v Delu od 17. 4. 87 objavili poziv nazaj k Jugoslaviji. Omenjajo, da je Jugoslavija bila rešitev za nas 1918. Ko govore o letu 1941 pa ne omenijo, da si je neodgovorna skupina srbskih oficirjev prilastila ilegitalno oblast in pahnila državo v silno tragedijo. Ako pustimo ob strani cel kup negativnih dejstev druge Jugoslavije ostane vprašanje: naj Slovenija tudi v bodoče tvega tak ilegalni poseg oficirskega korpusa kot marca 1941? (Urednikova pripomba: Kdaj nas bo kot Slovence končno pamet srečala in ne bomo več narod izgubljenih možnosti ampak faktor, ki po svojih izbranih sinih odloča za svoj narod samostojno in suvereno? Ali naj čakamo in da postanemo narod, ki zna hitro in odločno logično sklepati - ponovno vprašujem!)

NOVI KOCBEKI DOBRODOSLI:

V intervjuju (7D 27. nov. 86) je predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije (SZDL) takole označil možnost sodelovanje nepartijcev v samem vrhu: "V vodstvo naj pridejo ljudje tudi drugega svetovnonazorskega pogleda, morajo samo biti zavzeti, prav tako kot marksisti in komunisti, za razvoj socialistične samoupravne izgradnje..." Smole, ki ga poriva sedaj v krizi v ospredje KPS je še postavljaj pogoj drugega svetovnonazorskega pogleda, morajo biti pšteni občani. Ni pa razložil kje in kako "pošteti". Vsekakor politični razvoj v Sloveniji je po Smoletu zopet zašel v dobo ustanovitve OF, kjer so lahko vsi sodelovali, ki so sprejeli kot pogoj vodstvo komunistične partije. (Ista pesem vedno ista in disonantna, op. ur.)

Spoštovani slovenski domoljub!

Nadaljevanje s str. 1

Zdaj pa v glavnih obrisih omenjena ideja, ki bi jo imenovali tudi: "Načrt za uničenje jugotiranije in ustanovitev neodvisnih držav na miren način!"

1. pozvati vse Slovence, Hrvate, Srbe, Makedonce in Albance v emigraciji in na začasnem delu širom po svetu, složno na končno uničenje jugotiranije in ustanovitev suverenih demokratičnih in svobodnih držav (v časopisih in revijah, z letaki in sl.)!

2. iskati predloge in se dogovoriti, kdaj in kje v svobodnem svetu bi se lahko sklical vrhovni sestanek predstavnikov vseh rodoljubnih demokratičnih strank in organizacij ter verskih in drugih društev in Slovencev in Hrvatov in Srbov in Makedoncev in Albancev (s pismenimi ali telefonskimi predlogi in dogovori).

3. organizirati sestanek, v dnevnem redu in debati najti spravo med emigranti in izdelati načrt in program za duševno in politično osvoboditev vseh narodov ter ustanovitev njihovih neodvisnih in svobodnih demokratičnih držav. Program, ki mora v svojem bistvu od vsega začetka brezpogojno zagotavljati samobitnost (podčrtano dvakrat) vseh novonastalih držav in kateri naj bi do osvoboditve ne zasegal nikakršnih (podčrtano dvakrat) končnih interesov, pogojev, teritorialnih strank in organizacij, verskih skupin itd. (to bo brez dvoma lažje rešiti kasneje s svobodnimi in tajnimi volitvami pa tudi s plebisciti, če bodo potrebni. A kar se tiče sprave: saj smo vsi vendar civilizirani možje, ki žive ob koncu dvajsetega stoletja - ni res, da ne bi našli za vse najugodnejši kompromis; če že ne drugače - bržkone se bo našel kakšen Slovenec in pomiril in Srbe in Hrvate! Ne bi bilo pričakovati, toda ravno danes "mali" Slovenci igrajo zelo pomembno vlogo v naši borbi!)

4. predstaviti in izraziti zahtevo za uresničitev programa pri vseh vladah svobodnih demokratičnih sistemov, pri važnih mednarodnih agencijah, revijah in časopisih, pri predstavnikih demokratičnih strank v svobodnih deželah ter morda tudi v evropskem parlamentu, pri mednarodnem sodišču v Haagu, pri OZN (org. združenih narodov), pri papežu Janezu Pavlu II., pri patriarhu v Istanbulu itd. (z obiski in razgovori, z obvestili, s pomočjo radia in televizije, revij in časopisov, demonstracij ter prevodov programa in zahteve v vse važnejše svetovne jezike; za naš uspeh je zelo važno, da se o našem problemu vsepovsod piše, razmišlja in razpravlja, govori v radiu in na televiziji, itd. - prepričani smo, da je ta točka ena najpomembnejših v celotnem planu!).

5. predstaviti program in zahtevo ljudstvu in narodom v domovini ter jih pozvati k tihem, splošnem uporu brez vsakega nasilja (s pomočjo letakov in kaset, preko radia in sl.). Prav tako in povsem odkrito pa tudi komunistične partije vseh republik! (mi smo prepričani, da bi mnogo, mnogo samih komunistov in linijašev ob uri 0 - Stunde Null - prestopilo v naše vrste, a ostal bi zajeli strah in

panika ter bi brž uvideli, da je brez smisla vsakršen odpor ob tako silnem pritisku svobodnega dela sveta. Mi, Vi in nihče ne želi vojne: popolnoma smo sigurni, da se vsa vprašanja in problemi lahko rešijo brez vsakega prelivanja krvi, na miren, trezen in razborit način).

To bi bilo v glavnem vse. Mislimo, da je samo z enim takšnim načrtom mogoče "pipniti" in razliti ono vedro, v katerem se že šestinštirideset let nabira gnojnica, ki smrdi že do neba. Drugih, sicer življenjsko pomembnih vprašanj vsake novonastale države kot so gospodarsko in socialno vprašanje, vzgoja in šolstvo, zakon in red itd., niti ne omenjamo, ker se nam zdi, da zaenkrat ne zadanejo bistva gornjega načrta.

Najbrž si mislite: pa bilo je že takšnih in sličnih načrtov, to ni nič novega! Res je, imamo že več sličnih idej in načrtov. Vendar so vsi ti le slabi poizkusi raznih strank in posameznikov, a ravno ta nesložnost je kot voda na mlin jugodiktature. Samo v slogi je moč! Samo z velikimi žrtvami - trudom in vsi združeno - eden za vse, vsi za enega - bomo lahko zastrupili to krvavo tiranijo! Dolgo, predolgo že traja borba posameznikov, raznih strank in celo narodov, a vemo vsi zelo dobro, da je vsem le redkokdaj uspelo prepričati nekoga v pravičnost in poštenost naše borbe! Z rugimi besedami: danes na svetu praktično ne obstaja niti en sam politični faktor, ki bi morda, pa čeprav samo moralno, podpiral našo stvar. Mi se moramo vsi končno le strezniti in se učiti na lastnih zmotah, a dejstvo je, da je jugotiranija živela in živi še danes ravno zaradi brezkončnih nacionalističnih razprtij. Seveda se zavedamo, da je tu kup zelo kompliciranih in delikatnih problemov, posebno med Srbi in Hrvati, Srbi in Albanci itd., katerih rešitev pa moramo najti v medsebojnih iskrenem razumevanju in treznem sporazumevanju. Mi vsi moramo iskati in najti eno linijo; ne linije bratstva, temveč linijo srčnega prijateljstva! Edino ta linija nas lahko pripelje do uspešnih rezultatov.

Do sedaj smo ta naš načrt razkrili mnogim Slovincem in Hrvatom širom po svetu, med drugim tako uredništvu Slovenske Države, Nove Hrvatske itd. Od vseh strani odmeva val razumevanja, zahval in navdušenja. Obširnejše analize, predloge in misli pa v kratkem še pričakujemo.

Zaenkrat nam še ni uspela tesnejša povezava s Srbi, z Makedonci in z Albanci; upamo, da nam tudi Vi lahko pomagate z gotovimi naslovi njihovih leader-jev, revij in časopisov. Zmanjkuje pa nam tudi časa za "pisarjenje"; kajti trudimo se pripraviti osnutek programa ostalih delikatnih vprašanj. Vsekakor Vas bomo o tem obvestili, seveda, če je to v Vašem interesu! Hkrati Vas vabimo k sodelovanju - za vse Vaše konkretne predloge in ideje smo Vam že vnaprej hvaležni!

Spoštovani slovenski demokrat in domoljub! Upamo, da boste razmnožili in prenesli to naše sporočilo tudi krog Vaših zaupnih znancev in prijateljev. Zelo nas zanimajo vsakogar mišljenje in analize! Imamo občutek, da se na Vas lahko obrnemo in Vam zaupamo kot nekem staremu prijatelju. Morda Vam zveni vse to kar pi-

šemo celo iluzorno, vendar upamo kljub temu, da se vsaj strinjate z osnovo naše ideje. To je, da lahko samo volja in združeni naporivodijo do uspeha, ki ga Slovincem in drugim narodom želimo ter da lahko samo z združenim odporom in enim edinim skupnim programom prebudimo zaupanje in čista čustva ljudstva v omovini ter tako upamo tudi na moralno ali kakršno koli pomoč svobodnih dežel.

Kajpada se zavedamo, da se bodo okoli vsega pojavile tudi denarne težave, toda z resnično vero v samega sebe in v našo zmago, si bomo za to našo zmago radi odtrgali tudi košček kruha od svojih ust! Za prostovoljne prispevke, ki

jih lahko nakažete na PGIROA MUNCHEN, PGIROK Nr.4382 74-801, pod "Svoboda Slovincem", D-8000 Munchen, Deutschland (West Germany), se Vam že vnaprej od srca zahvaljujemo.

Toliko zaenkrat. Še enkrat Vas pozivamo na sodelovanje in Vašo slovensko zavest! Nestrpnno pričakujemo Vaša mišljenja, analize, ideje, predloge ter seveda tudi kritiko! Bog z Vami! Prejmite prijateljski pozdrav!

Z delom in borbo do svobode! za krog slovenskih rodoljubov

Gorazd Bavčer

Krog slovenskih rodoljubov

Rathberger Str. 3/EG

D-8070 INGOLSTADT

W. GERMANY

Vredno ponatisa

"Njihovo junaštvo je v njihovi smrti. Njihova smrt pa je Ljubezen. Ker nihče nima večje ljubezni od tega, ki daje življenje za prijatelja. Svoja mlada življenja so dali za vse Slovence. Žrtvovali so se v spravi dar za svojega in za prihodnje rodove. Za našo in slovensko svobodo. Zvezani, pobiti na tla, izmučeni, žejni, razbičani, po človeško premagani, pa vendar v poslednjih trenutkih - Junaki. Zmagovalci. Kot kristjani prvih stoletij nagnani v rimske arene.

Dano nam je, da smo živi pričevalci njihove junaške smrti. Pričevalci njihove vere v Boga, domovini in svetu. Neustrašeni mladi oporečniki jim v srcu domovine že dajejo čast: "Umrlj so za domovino. Vsak za svojo, ljubljeno, izsanjano".

Mi pa smo dediči tega hrepenenja in žrtvovanja. Blagoslovljena njihova junaška Ljubezen, ki vsem Slovincem naznanja svobodo." (Oznanilo, Bs. Aires, 7, 6).

"Naše življenje je v skladu z našim mišljenjem in z našimi spomini, z našimi predhodniki in našimi mučenci. V nas je razum in volja, misel in kri, v nas je moč, ki izhaja iz tistih krvavih dogodkov in ki nam daje zavest, da ravnamo prav in da nam daje prav tudi že domovina in zadnji dogodki v njej. Srce se je razvezalo z razumom: nekdanja tragedija smrti se je povezala s simbolom življenja. Za mrtve nismo mrtvi - iz njih živimo." (Tine Debeljak ml. v Svob. Sloveniji).

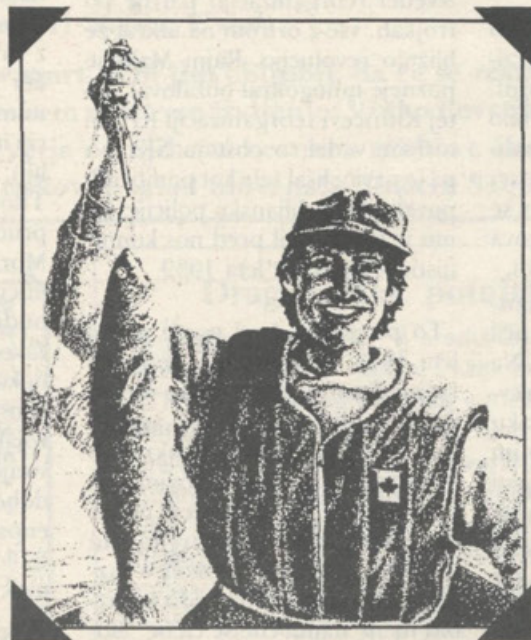
"Poglejte, kdo so ti ljudje v Argentini! To niso naši izdajal-

ci, ne izrodki. Po 40. letih izseljenstva jih je še vedno skoraj toliko, kot jih je odšlo od doma. Otroci naših zavrglih

bratov so ostali Slovenci. In mi naj bi se teh sramovali? Čas je, da jim vrnemo čast". (Jančar v Novi Reviji).

"Glasilo slovenskih komunistov na Primorskem - Primorski dnevnik" zatrjuje, da so jugoslovanski narodi na razpotju: ali gredo v nadaljni razvoj pluralističnega socializma, to je takega socializma, ki bo sodeloval z vsemi Slovenci dobre volje, ali pa gredo v centralizacijo prisilne države. To bi pomenilo, da bo v kali zadušana sodobna intelektualna renesansa-prerod-slovenskega naroda in bo Jugoslavija in skupaj z njo tudi Slovenija zdrknila na raven nepomembne nerazvite države. Nam Slovincem je bil še vsak totalitarizem in centralizem škodljiv. Tudi z novo ustavo ne bo drugače. Pomagajmo rojakom v domovini v tej novi protislovenski ofenzivi. (Predsednik SNO g. R. Smersu v članku "Nova ofenziva na Slovence - Sv. Slovenija).

ŠE ENKRAT VETRINJE: Vprašanje, ako so angleški generali, ki so s prevaro in silo vrnili domobrance Titovcem kot vojni zločinci, bo rešilo sodišče. Angleški podjetnik Nigel Watts, je javno označil Gen. Toby Lova, sedaj lorda Aldingtona, kot večjega vojnega zločinca. Ta se je zaradi imenitnih služb, še posebej v Winchester Collegeju čutil prisiljenega vložiti tožbo proti tej obtožbi.

Še danes lahko kupite dovoljenje za športski ribolov

Od prvega januarja tega leta vsi ribolovci Ontarija od 18 do 64 leta starosti morajo imeti dovoljenje za športni ribolov. Dovoljenje za celo leto stane deset dolarjev ali štiridnevno pet dolarjev. Cena je niska če le malo pomislite, stonovanci Ontarija so srečni da živijo v provinciji ki imajo na raspologo za športni ribolov. Ali samo sreča ni zadosti.

Moramo obnoviti ribje zalogo. Previdni moramo biti, v življenju sredine ribe i pomagati prostovoljno delo.

Ontarijsko dovoljenje za športni ribolov lahko kupite pri lokalnem zastopniku v vašem okolju.

Ontarijsko dovoljenje za športni ribolov dobra investicije za bodočnost ontarijskega ribolova.

Ministry of Natural Resources

Ontario

Minister, Hon. Vincent G. Kerrio
Premier, Hon. David Peterson

Philatelic Service
Canada Post Corporation

CAPEX 87

MEDNARODNA RAZSTAVA ZNAMK

REDKA PRILOŽNOST: Čeprav ste morda samo začasni zbiralec znamk, ali samo radovednež, obisk na CAPEX, bo to redka priložnost, da vidite, kaj napravi zbiranje znamk enega izmed svetovno poznanih hobijev na svetu, ki istočasno vas nagraduje... Boglejte to, kar lahko vidite...

Znamke iz 90 različnih držav razstava redkih in pestrih znamk in tudi nagrad-vrednih zbirk. Mednarodno tržišče s preko 140 prekupčevalci. Prikaz kako nastajajo znamke, načrtovanje, graviranje in tisk. Razstava poštnega muzeja. Posebna otroška vas za mlade zbiralce...

...VSE TO IN ŠE VEČ BO V METRO TORONTO CONVENTION CENTRE V DNEH OD 13.-21. JUNIJA.

VSTOPNINA: ODRASLI - \$5

ŠTUDENTJE (pod 18) IN PENZIJCİ \$2.

GO železnica do postaje Union, peš 1 blok na zapad. Go informacije 630-3933.

Milan Kučan: Idej ni mogoče ubiti...

(Iz razgovora z glav. urednikom) "Danas", št. 275 od 26.

Simpatičen mož je predsednik slovenske vlade v Ljubljani in velja pri narodu za relativno zaupanja vrednega funkcionarja slovenske komunistične zveze. In res je opaziti v javnem življenju več sproščenosti in svobodnega izražanja državljanov. Nenavadno za samoupravno družbo, da dopušča šele desetletja po osvoboditvi in revoluciji nekaj več svobod. Čudno, ljudstvo se osvobodi, si ustvari samo-upravljanje, istočasno pa odpravi celo vrsto socialnih in političnih svoboščin. Ampak to je nekaj drugega, narodu nerazumljiv razvoj. Milan Kučan sam v gori omenjenemu razgovoru utemeljuje ta manko takole:

"Mi nimamo do konca jasno koncepcijo javnega mnenja, odnosno javnega informiranja". Str. 10. "Šele ko bomo vedeli konkretno kaj hočemo, bodo naši principi jasni", tako govori Kučan. Ali je zelo nespodobno javno ugotoviti, da je škoda moža, ki služi ideji, ki baje še nima jasnih principov?

"Mislim", tako Kučan pripoveduje, "da je etatizem osnovni problem Jugoslavije".

Kakšna zadeva je sploh to "etatizem"? Pogosto nas komunisti svare pred nekim etatizmom. Pišec teh vrstic ne ve, kaj si Kučan predstavlja pod etatizmom. Zato samo domnevanje: Etatizem je političen, socialen in gospodarski

maja 198 naslovna stran. Nekaj hudobnih pripomb.

sistem, kjer država (l'etat), s silo odločuje kaj in kako mora narod živeti. Torej, pomeni etatizem diktaturo! Zdaj pa pridje bridko ugotavljanje: Jugoslavija, ki jo vodi Zveza komunistov, naj bi bila ogrožena od diktature? Kako sploh more konkretno obstojati v socialistični družbi nevarnost ali "osnovni problem" etatizma - diktature, to je nesvoboda, krivica, posila, itd.? Nimam dovolj fantazije, Kučanovo analizo položaja v YU razumeti. Zakaj potem toliko hrupa radi baje raščajoče meščanske desnice? Saj vendar tovariš Kučan nima v mislih lastno partijo, kot nosilko "osnovnega problema", etatizma?

Glavni urednik Danas-a nato hvali Slovence, češ, da niso pozaprl avtorje Nove revije, to dejstvo se po YU hvali ali pa kara. Na to odgovarja Kučan takole: "Ni mogoče v naprej povedati kdo je sovražnik in kdo prijatelj... Obstojata vrsta ("niz") političnih kanalov in družbenih institucij, ki to morajo ugotovljati... in druge so institucije, ki ščitijo družbo pred sovražniki... organi "gonjenja"..."

Pomembno je videti kako vrhovni slovenski komunist razumeva sožitje v samoupravnem socializmu slovenskega kova: tu so prisotni sovražniki in prijatelji (shema: črno-bela). Ampak, Kučan tudi izpove, da je samostojnost

pravosodja v konkretnih slučajih predpogoj demokracije. To je resnica, hvala tov. Kučanu za to važno ugotovitev. Malo me pa moti, zakaj

naj bi bila samostojnost pravosodja samo v "konkretnih slučajih" potrebna? Sumim, da si Kučan tu prislanja vrata za "svaki slučaj"? V primeru, namreč,

ko zadeva nebi bila "konkretna", ali tedaj sodišče ni več samostojno in mora soditi po nalogu države, partije, po vzorcu dahauskih procesov?

Ne zaupam povsem besedam tovariša Kučana, prosim za razumevanje, in bi to rad zdaj tu z argumenti utemeljil.

Kučan namreč brani Novo revijo, njeno 57-mo številko, pribija, da se danes (v YU) rado gleda na nove ideje iz pozicij avtoritete partije in države, namesto da se (npr. nove ideje) z argumenti in javno išče resnica. Bravo! Tako je!

Ampak, (že spet!) on nato izvaja sledeče važne misli:

"Eno je legitimizacija postavljati vprašanja, predlaganja ali mišljenja, drugo pa je, če bodo taki predlogi ob aktivnosti organiziranih socialističnih sil v demokratični konfrontaciji argumentov sprejeti v delegatskem parlamentarnem sistemu, kot splošno družbeno usmerjenje".

V razumljivejšem izražanju: razpravljanje naj bo - kaj se pa iz tega izlušči, to odločajo socialistične sile.

Torej, sklepi niso odraz argumentov ali volje naroda, temveč stvar Zveze komunistov Slovenije.

Taka je usoda naša. Pustijo nas govoričiti, verjetno, da bi se ob tem ohladili, pravico odločanja pa si obdržijo zase. Seveda narod vidi in premišljuje o takem socializmu. Rezultati so mnogoštevilni in imajo vidne posledice: krize povsod.

SKLEPANJE:

Tovariš Kučan je le na površen pogled demokrat v parlamentarnem smislu demokracije. On je več skrivatelj vsebin, ki jih narodu ne želi odprto povedati. Že njegovo gledanje na sonarodnjake, ki jih deli na prijatelje in sovražnike, odvisno od njih prepričanja, kaže, da je klasičen leninist in potemtakem nikoli ne bo dal večini mnenj prav, nasprotno, skliučujoč se na tkzv. demokratičen centralizem in avantgardo ZKS; bo v gotovem trenutku pripravljen "sovražnike" na nek način "onemogočiti". Ta paleta pa je zelo pestra, kot mi vsi iz izkušenj dobro vemo.

Tovariši in prijatelji, kaj storiti...?

Eisenerz, Avstrija 10. 6. 198 Začen zdomec Branko Jan

STAVKA USPELA: V SFRJ je ogromno stavk, vendar le malokatero uspejo. Pritisk partije - OZNE - je enostavno prevelik. Tako je precej poskusov pa le malo uspehov. Stavke v glavnem končajo še isti dan.

Velika stavka je bila v Kopru, ki pa je končala slabo. Osem delavcev je po stavki izgubilo delo, solidarnost delav-

cev je bila šibka. Skoraj 30 dni so stavkali hrvaški rudarji v Labinu v Istri. Tu je rudnik premoga. Nastavljencev in delavcev je 1677 in od tega je 700 rudarjev. Rudarji so pravilno zračunali, da je njihova osnovna mesečna plača točno vrednost enodnevnega kopa. To se pravi rudar dobi komaj 5% vrednosti, ki jo ustvari, povprečna plača je bila komaj US 180. Po groznem štrajku, ko ni rudarjem nihče pomagal, ti pa se kljub pozivu vseh gospodarskih in političnih forumov niso odzvali, celo takrat ne, ko so bili preglašovani, šele takrat je bilo njih dejanje proglašeno uspešno. Mogoče se je prvič v SFRJ, da so dosegli skoraj vse, kar so zahtevali - med drugim tudi 100% povišanje osnovnih osebnih dohodkov.

DOBROSLAV PARAGA: Ta hrvaški disident postaja nekako simbol hrvaške opozicije. Ko je prvič prestajal ječo, zaradi zbiranja podpisov za neki manifest, so ga skoraj fizično uničili. Vse je opisal in objavil v Sloveniji, ker na Hrvaškem ni dobil podpore pisane besede. Po prvi ječi se je zanj zanimala tudi Amnesty International. Režim ga je hotel uničiti. Tako so mu napravili drugi proces, čes da blati državo. Proces je bil povsem v stilu ljudskih sodišč, nobeni protidokazi niso služili in bili sprejeti. Vendar zaradi pritiska domače in tuje javnosti je sodba bila izrečena samo za 6 mesecev zapora in tri leta pogojno. Z drugo besedo Paraga se bo 3 leta bal za vsako besedo. Odločil se je preseliti se v Ljubljano, kjer naj bi bilo življenje znosnejše.

Še o slovenskem jeziku

Slovenski slovničarji Anton Bajec, Rudolf Kolarič in Mirko Rupel so napisali lep uvod k Slovenski slovnici izdani 1968 v Ljubljani. Ker poudarja trdnost slovenskega naroda, ga objavljamo za širšo slovensko javnost izven domačih meja.

Slovenski knjižni jezik

Težko narodu, ki je že v zibeljki izgubil svobodo. Trikrat teže njegovemu jeziku. Brižinski spomeniki so rabili tujcu, da ga je čreda za silo razumela. Sicer sta nemščina in latinščina vladali neomejeno. **Zasužnjeno** je bilo ljudstvo, **suženj** tudi jezik. Vsa prizadevanja reformacije niso mogla spremeniti te žalostne razmere. Razsvetljenstvo in romantika sta dali za slovenščino vneta domoljubje, a svobode jeziku nista prinesli. Le to je rodilo revolucionarno leto 1848: enakopravnost v šoli in uradu, a žalj samo na papirju, ker za svobodo še nismo bili zreli. Dosti izobražencev se je novih pravic ustrašilo, ker niso znali lastnega knjižnega jezika in ker je bil le ta še tako neboljen. Zadregi je naredil nagel konec Bachov absolutizem s tem, da je odpravil še pravice na papirju.

Vendar leto 1848 ni minilo brez prida: Naučilo je Slovence, da morajo svoj jezik izobraziti in se ga naučiti. Časniki in čitalnice, Janežičeva slovnica in šolska berila so opravili veliko delo: znanje jezika je raslo in z njim narodna zavest.

Ali stavba je bila še zmerom na tako šibkih temeljih, da bi jo utegnil podreti prvi vihar. Zatorej ni čudno, da so celo nekateri med najboljšimi iskali rešitve v ilirizmu ali nekem meglestem vseslovanstvu. Vihar, ki so se ga bali, je zares prihrumel: udarila je nemškonalna vlada na Dunaju. Vzdržali smo, celo v vladno večino so nas sprejeli, a še takrat nam ni bilo nič zastoj navrženo, za vsako drobtino smo se morali rvati. Prav do drugega desetletja 20. stoletja je ostal učni jezik nemški. Imeli smo že lepo književnost in izgrajen knjižni jezik, a naš dijak se ga ni mogel naučiti - v šoli. In tedaj je prva svetovna vojna nastavila sekuro na korenine, da je zajčalo slovensko drevo. V strašnem trpljenju so bile upravičene besede o velikem petku in o semenu izkrvavelega naroda.

Prišla je prva Jugoslavija in z njo upravičeno upanje, da je narodu zagotovljen obstanek. Začetek je bil resnično lep: slovenski uradni jezik, slovenske šole, slovenska univerza, dobre učne knjige, ustaljen pravopis, nesluten razmah lepe knjige. A kmalu je čudna zaslepljenost jela poniževati slovenski jezik v narečje in ga trpati z neslovenskimi besedami. Uspela ni, kako bi neki! A jezik je pri tem trpel škodo, narod pa trosil moči za nepotreben boj. In moči so bile potrebne za tisto, kar je prihajalo. Na obzorju je vstajal vihar, ki ga svet še ni videl strahotnejšega. Znova se je postavilo vprašanje: biti ali ne biti. Sovražnik je hotel izpodkopati korenine našemu življu, iztrebiti ljudstvo in jezik. A glej: ko je prihrula vihra, se narod ni uklonil, prvič v slovenski zgodovini je ponosno vrgel zavojevalcu v obraz: Štreti me moreš, ukloniti nikdar...!

Tako smo navsezadnje gospodarji na svoji zemlji. Upajmo, da to je bila zadnja v dolgi vrsti preizkušanj. Zares čudovita zgodba o majhnem narodu, ki ni hotel umreti. "Močan si, o slovenski narod! Tisoč in petsto let krvaviš, izkraval nisi! Sovražnik mehkužnik bi dušo izdihnil, še sveče bi mu ne žgali, še bilj bi mu ne peli, ti patišokrat ranjen, v trpljenju utrjen, ti komaj zmaješ z rameni pod težko sovražno pestjo in praviš: Nikarte, ta burka je stara že tisoč let!"

Vse je prav povedano razen zadnje vihre: prišel je Talijan in prišel je Nmec, a vsehujši sovražnik je bil domačin-komunist, ki je začel klati svoje domače v imenu rdečega stalinizma; narod sam ni mogel, ni smel kaj reči, partija je ukazovala in oni so nečloveško umorili tisoče našega naroda. Nikdar še ni narod tako krvavel; in ta "burka" traja že petdeset let, ni je še konec. Še nikoli v zgodovini ta narod ni bil tako potlačen in zaslužjen; še nikoli se ni toliko tujcev naseljevalo v naše kraje, kjer ne slišiš več našega jezika. Še nikoli tako bili v obraz in ga poniževali kot sedaj. Vrgli so iz šol slovenski jezik, slovensko zgodovino, spremeniti hočejo ta narod v eno

Škof dr. Janez Jenko v Argentini

Slovinci v Argentini so po obisku slovenskega metropolita dr. A. Šuštarja pred 4. leti sprejeli 25. aprila koperskega vladiko dr. J. Jenka in urednika mladinske revije Ognjišče Msgr. Franceta Boleta. Slovenska skupnost se je že dalj časa pripravljala na sprejem in s številnimi prireditvami izkazala čast gostoma in s tem izpričala povezanost zdomcev z domovino in s slovensko Cerkvijo.

Trdili bi, da je obisk bil že priprava za bodoči katoliški shod.

Visoka gosta sta v času bivanja prisostvovala različnim verskim in kulturnim prireditvam in obiskala tudi Slovence v Mendosi in v oddaljenih Bariločah. Škof dr. J. Jenko nas je presenetil z novico, da je na Veliki četrtek predal škofijo Msgr. Metodu Pirihu, ki bo odslej vodil koprsko škofijo. Dr. Jenko je namreč že dopolnil 77. let. Na srečanju in v osebnih razgovorih smo v gostu videli še vedno čilega in jeklenega moža.

Krona številnih prireditev v čast gostoma je bil nedvomno 32. slovenski dan v prenovljeni Pristavi v Castelarju. Med dopol-

srbsko provincijo z jugoslovanskim jezikom. In Slovenci se sedaj v sramoti sprašujejo: Kako dolgo še? Ali bomo ostali? F. K.

dansko sv. mašo, ki jo je daroval škof ob spremstvu številne slovenske duhovščine, so peli združeni mladinski zbori pod dirigentom T. Selanom. Čez dan se je v kljub slabemu vremenu zbralo nad 1200 slovenskih rojakov, ki so v popoldanskih urah prisostvovali uprizoritvi "Poslednjega ustoličenja karantanskih vojvod" (1414) v režiji požrtvovalnega Mihe Gaserja. Množične scene pod pristavskim ombujem, odlično delo industrijalca, umetnika g. Oblaka Toneta, in prizori z 220 nastopajočih s spremstvom združenih mladinskih pevskih zborov (110) pod vodstvom dr. Julija Savellija in sodelovanju na orglah ge. Anke Gasarjeve, so dale prireditvi izraz prave epopeje iz časov slovenske svobode in države.

Slovenska skupnost se pridružuje čestitkam in zahvali škofa dr. Jenka, ki je dejal: "Tako velike in uspešne igre na prostem še nisem videl. Res me je prevzela. Želim, da bi vztrajali s svojim narodnim delom in nas morda podprli tudi v domovini".

Srečanja z gostoma v domovih so bila skrbno pripravljena in prisrčna. Gosta sta izrazila občudovanje nad delom in organizacijo slovenskega občestva. Še več: v razgovorih z različnimi predstavniki in drugimi rojaki sta izrekla veliko presenečenje.

Škofov pastoralni obisk, ki ga je Msgr. dr. Jenko opravil namesto obolelega škofa dr. Leniča, je blagoslovilo birmovanje 155 otrok (3. maja) v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji in vsakoletno slovensko romanje v Lujan. Škof je 22. maja obiskal tudi Naš dom v San Justu, 24. maja pa je daroval sv. mašo pri Svetogorski Mariji v Villa Devoto. Tu se je srečal in rokoval z mnogimi primorskimi rojaki-staronaseljenci.

40. dnevna prisotnost naših gostov je bila za zdomce vse prekratka. Takih obiskov si zdomci vedno želimo! Gosta sta ob slovesu še enkrat izrekla zahvalo za prisrčne sprejeme v argentinski Sloveniji. Zdomci se prav tako zahvaljujemo gostoma. Erne

Pogrešate meso?
Ugriznite se v jezik!

V ustih brez zob,
ima jezik več svobode!

Nasvet:

Veruj le v tistega Boga,
ki je trenutno bog bogoval!

Kar lahko danes storiš,
stori takoj.
Jutri bo morda že nov
predpis!

NE PREPEČITE PEČENICO

Ražejn na plin je udoben in ekonomičen način za uživanje hrane na prostem, ampak je potrebno previdnosti in se mora obdržati v dobrem stanju.

Vsako poletje se zunanji kuhar poškodva svojo lastnost in sebe za radi plinovega ogenja. Tukaj so nasveti za vašo varnost.

1. Je samo en način za priključet plinskega cilindra - ta pravi način. Ravnajte se po navodilu in držajte kurilno cev stran od kovinskih kosov, ki so vroči.
2. Preglejte redno če pušča. Namažite z milom in z vodo čez cevi in priključke. Če pušča, se bo naredil mehurček.
3. Imejte plinski cilinder najmanj tri metra stran od vsake zgradbe kjer se lahko zgodi ogenj.
4. Prižgajte samo kadar je pokrov odprt. Če se ne da užgati, ugasnite plin in čakajte pet minut da še enkrat poskusite.
5. Ko ste gotovi, zaprite vse cevi.
6. Ne držite plinske cevi znotraj.

Če malo
pušča, lahko
pride velika
explozija.

7. Če mislite da vas ražejn ne dela prav, naj preglada kvalificiran delavec.

Bodite previdni - in ne bo potrebno da povabite gasilce na vaš ražejn. Lahko se dobi brezplačna brošura "Living Safely with Propane" če pišete na Consumer Information Centre na 555 Yonge St., Toronto, Ont. M7A 2H8 na telefon (416) 963-1111 ali brezplačno na 1-800-268-1142. Stanovalci v ontariji ki imajo zakonik 807 lahko klicejo na številko (416) 963-1111 collect.

Ministry of Consumer
and Commercial Relations
Ontario
Minister, Hon. Monte Kwinter
Premier, Hon. David Peterson

Leto sedeminosemdeseto...

Tempora labuntur...

Kakšna je demokracija v "enostrankarski demokraciji"?

Leto sedeminosemdeseto se je v deželi bratsko združenih narodov in narodnosti začelo precej mirno in z rutinirano utečenostjo, kajti "vse nam je jasno"; samoupravnega socializma in neuvrščene zunanje politike nam tako rekoč nihče ne more ogroziti; tistim pa, ki bi z nacionalističnimi izpadi radi ogrozili v NOB skovano bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije, mora postati jasno, da njihovem rovarjenju naši ljudje, pod vodstvom Zveze komunistov, ne bodo nasledili...

Že lani, še posebej pa takoj po novem letu, smo začeli množično razpravljati o spremembi jugoslovanske, zvezne, pa tudi republiških ustav. O ustavnih spremembah so govorili borci, mladina, delovni ljudje in občani. Bilo je veliko govorjenja, pa čeprav še nihče ni imel najmanjšega pojma o tem, kaj bomo zdaj spet spreminjali v Ustavi.

To mirno, ustaljeno ozračje, ki ga je sem in tja prekinil le Bojan Križaj s svojimi slalomskimi zmågami za svetovni pokal ali pa Mateja Svet s smučarskimi kolajnami iz Crans Montane... To mirno ozračje in to na debelo zasneženo pokrajino, ki jo je stresal oster mraz, je 20. februarja začelo pretresati zelo burno dogajanje, ki se do danes, ko je sneg že zdavnaj skopnel in so listi na drevju zrasli do polovice, še niti malo ni poleglo. Dogodki so se vrstili s filmsko naglico: na kratko smo to dogajanje strnili v naslednje besede: "številka 57, plakat, konflikt Rupel - Vidmar, scenarij ob odhodu štafete, scenarij ob prihodu štafete, Mikulić in vojska, labinska stavka, ljubljanske pisateljske tribune, protijedrsko demonstracije, kulturni škandal v Mariboru." To je strnjen pregled telegrafsko naštetega toka dogodkov, ki se je pripetil do danes; kaj bo prinesel "jutri" pa je popolnoma nemogoče napovedati + kvečjemu je mōč napovedati končni razplet.

Plaz se je sprožil, kakor rečeno, 20. februarja. To je dan, ko je izšla 57. številka Nove revije, ki je odtlej sploh ne imenujemo več s celim imenom, marveč o vsej aferi v zvezi z njo, govorimo le še "številki 57". To je obenem dan, ko Jože Smole skliče tiskovno konferenco, na kateri obsodi pisanje "številke 57".

Samo za osvežitev spomina bodi na tem mestu pristavljeno, da naša družba sama sebe imenuje "demokratična". Pa četudi gre komu še tako težko v glavo, kako da je mogoča demokracija pod oblastjo ene same partije. In tu je težava: "Številka 57" je pokazala, da pri nas demokracija in samoupravni socializem vendarle ne moreta in ne moreta prav shajati eden ob drugem. (1) Pa vsemu navkljub, se "šte-

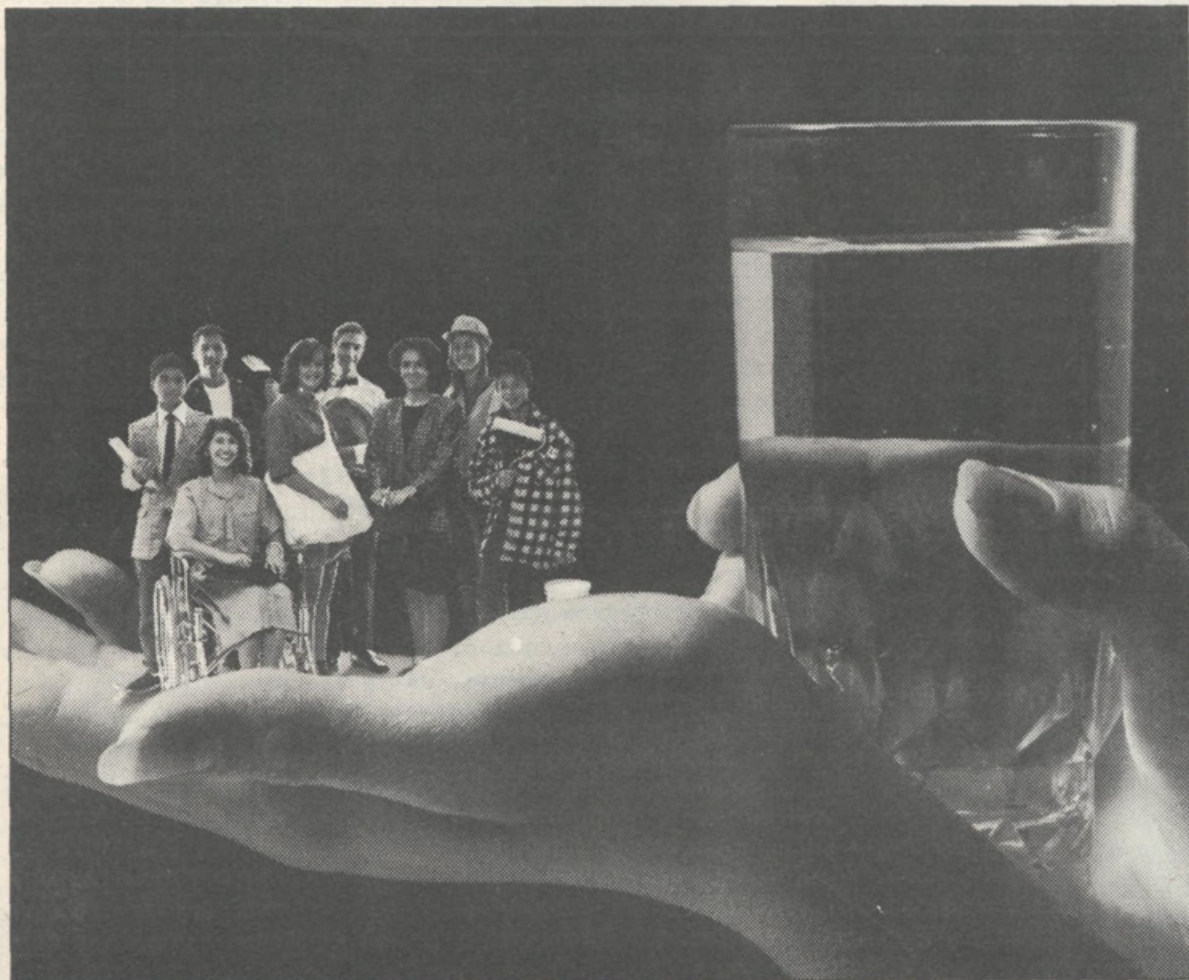
vilka 57" v glavnem ukvarja z odgovori na vprašanja, kako bi v takem, enopartijskem sistemu vendarle uvedli nekakšno demokracijo in ne poskuša s predlogi o uvedbi večstrankarskega sistema. Eden od člankov sicer govori o "civilni družbi", ki da se na Slovenskem ne razvija, marveč le sledi bolj ali manj dobrohotnim spremembam partije (2). Tina Tomlje, nekdanja ljubljanska županja pa je 27. februarja, na seji slovenske SZDL, ki je ~~XXXXXX~~ bila v celoti posvečena "številki 57", izjavila, da se "Zveza komunistov ne bo odrekla svoji zgodovinski funkciji" (3), Jože Knez je na isti seji izjavil, da "ta incident v Novi reviji ne sme biti prepreka na poti nadaljne demokratizacije v naši družbi" (4). Dr. Ciril Ribičič je pripomnil, da avtorji prispevkov v "številki 57" "spregledajo preobrazbo partije v zvezo komunistov kot silo znotraj sistema" (5). In to kljub temu, da je Spomenka Hribar v "številki 57" dokumentirano pojasnila, da se partija nikakor še ni "prelevila" v zvezo komunistov ali, kot pravi; "1. (Slovenska) partija mora formalnopravno in dejansko postati Zveza komunistov (Slovenije). Torej mora se - stopiti s piedestala avantgarde... 3. Sestop partije s piedestala avantgarde bi komunistom sicer vzel Nad-človeško avreolo in ideološko sakralizirano nedotakljivost, toda hkrati bi "dobili" dostojanstvo po človeški meri in vsakemu človeku izvorno nedotakljivost in dostojanstvo" (6). Treba pa je pripomniti, da je Spomenka Hribar v tem sestavku vendarle nakažala tudi možnost uvedbe večstrankarskega sistema (7), kar je tudi pomemben premik pri zavzemanju slovenskih kulturnih delavcev za uredbo resnične demokracije. Hribarjeva se v prvi vrsti zavzema za svobodne volitve, do katerih ne more priti, če partija ne bo se-stopila s piedestala avantgarde.

Malo dalj časa smo se zadržali pri obravnavi dogodkov v zvezi s "številko 57", vendar pa še zdaleč nismo povedali kaj posebno veliko. In dogajalo se je zares veliko. Že omenjena seja slovenske SZDL je pokazala, da se utegne dogoditi še kaj takega v kar zdaj še ne moremo verjeti. To, da so se oligarhijske vladne kleščice toliko razprle, da so med njihovimi čeljustmi svobodno dihali tudi avtorji člankov "številke 57" in uredniki revije, vsekakor pomeni nov val popuščanja partijskih "vojvod", nekemu neoprijemljivemu ljudskemu vrenju, ki se ga čuti "v zraku".

Mnogi so primerjali "številko 57" z Memorandumom SANU; med temi je bil tudi Branko Mikulić, predsednik zvezne vlade, ki je pred svojim nedavnim obiskom v Zvezni republiki Nemčiji, v intervjuju, ki so ga z njim imeli reporterji Spiegla, izjavil, da je Memorandum in "številka 57" poskus razbijanja jugoslovanske federacije...

Ali red lahko vzpostavi le vojska?

Mikulić je v omenjenem intervjuju tudi nekaj govoril o tem, da bo "družbeno ureditev" v Jugoslaviji "branil" tudi z vojsko. Ne-
Nadaljevanje na str. 8

**Hitra,
začasna
pomoč...**
Pomagajte si to poletje pri
delu. Zaposli študenta.

Tukaj je pomoč za delavne dni. Uporabi moč in navdušenje študentov, ki bodo delali za tebe.

Dijaki, so pripravljene poprijeti za kakršnokoli časovno omejeno delo okrog hiše, ki jih usposablja lahko na njihovi življenjski poti.

Vsako poletje dikaji nudijo obilico talentov, znanja in bistroumnosti, ki lahko koristi mnogim delodajalcem.

Zato, za hitro, začasno pomoč pri zahtevajočem letnem delu - to prepustite študentovskim rokam!

For more information, contact your local Canada Employment Centre for Students, Hire A Student Office, or Student/Youth Employment Centre.

Nadaljevanje s str. 7

kateri so v tistih dneh že kar pričakovali vojaški puč, večina se je tej premierovi izjavi posmehovala, kajti vsak vé, da bi vsakršen večji vojaški poseg proti lastnemu ljudstvu sprožil nesluteno energijo, ki se desetletja nabira, in ki bi v konsekvenci razplamtel državljansko vojno. Od tod posmeh Mikuličevi diletantski izjavi o "vojaškem ukrepanju".

Po skopi logiki pridemo tako do ugotovitve, da nam v danem trenutku tudi vojska ne more "koristiti". In vendar nekdo bi nam moral "koristiti", nekdo bi nam, če nam je nebo naklonjeno, vendarle moral pomagati. Če je bila "številka 57" poskus osvetlitve najraznejših slovenskih težav z najraznejših zornih kotov ljudi, ki to problematiko raziskujejo in niso obremenjeni z nikakršnim ideološko-propagandnim napihovanjem, se kaj lahko primeri, da o Memorandumu, še zlasti pa o manj znanem "Predlogu za vzpostavitev pravne države" (Predlog za upostavljanje vladavine prava), Srbi rečejo isto, kot mi govorimo o primeru "številke 57". Skratka; lahko bi nastala določena zmeda v mednacionalnih odnosih v Jugoslaviji. Toliko bolj zato, ker v Sloveniji "Predlog za vzpostavitev pravne države" poznamo, "Memoranduma" pa ne. Vendar to, kar naj bi "Memorandum SANU" obravnaval, vzbuja v Sloveniji nelagodje in strah pred velikosrbstvom - morda celo ne dovolj utemeljeno: "Memoranduma" ni v Sloveniji videl skoraj nihče.

... taciturne senescimus annis.

Čas beži - tempora labuntur... in z leti se tiho staramo. Že res, da se staramo! Celotni mladi ljudje se tega vse bolj zavedajo. Zato je od izbruha štafetno - plakatne afere v uradnih mladinskih organizacijah v državi tako silno vrenje in nekakšno vseobsegajoče hitenje v katerem ni mōč prav dobro slediti dogodkom, ker se vendarle odvijajo s pretirano hitrostjo.

Po vsej Sloveniji se vrstijo protestni zbori upokojencev, kovinarskih delavcev, borcev, prebivalcev Spodnje in Zgornje Lakote(8)

Pa pride nedelja, 1. marca: Radio in televizija v poznih večernih urah sporočita, da se je pred dvema urama (v nedeljo zvečer!) pričela izredna seja Zveze socialistične mladine Slovenije, ki še vedno traja: Imamo "plakatno afero"(9). Zanimivo je bilo vendarle, da se je s tem dokončno pričelo po ostalih sedmih federalnih enotah na veliko razpravljati o "slovenskem sindromu"(10).

Pride 5. marec, ki bo ostal v zgodovini zapisan kot dan, ko je bila v Ljubljani skupščina Društva slovenskih pisateljev (DSP), in kot dan, ko iz omenjenega društva izstopi Josip Vidmar. Zdaj se o "slovenskem sindromu" govori že vsepovsod in v vsaki vasi. Še vedno so časopisne strani polne člankov o "številki 57", o plakatu, o scenariju ob odhodu štafetne palice, ki "štarta" (čisto po naključju) prav tako iz Slovenije. Ateist Vidmar izstopi iz DSP, slovenski mladinci pa uvrstijo v program prireditve ob odhodu štafete tudi pesem, v kateri se večkrat omenja Bog. Nastane vprašanje kaj narediti z dr. Francetom Prešernom, ki je po naključju avtor "neprimerne" pesmi.

V teh dneh Slovenijo obišče zvezni notranji minister: scena postaja vroča! Ker se v Sloveniji precej tega dogaja. Težava je tokrat v tem, da Slovencem nihče ne očita nacionalizma (naravnost) pač pa kontrarevolucionarno prekucuštvo (kar pa se posredno spet razlaga kot nacionalizem, poskus odcepitve in druge nečednosti)(11)

...taciturne senescimus annis... Ampak to velja bolj za Josipa Vidmarja, ki se je s časom res postaral, slovenska mladina, z njo pa tudi razni Smoleti, pa Kučani and company se sploh ne utegnejo starati. Ne tacitis, ne kako drugače!

Dogaja se pa še nekaj: Vzoredno! Gostilne so "non stop" polne. Ljudstvo razpravlja; vsi vse vejo... Ljudstvo se smeji v brk; nekaj čudnega se dogaja. Bo rekel kdo, da dramtiziram...

Ampak dogaja se! Tempora labuntur... starati se pa ne utegnemo! Politiki začenjajo počasi umerjati "sceno". Pač kolikor jo je mōč umerjati: Rudarji v Labinu, v Istri so stavkali več kot mesec dni in tako postavili tozadevni rekord v zgodovini avnojevske Jugoslavije, spotoma pa so odstavili cel kup občinskih funkcionarčkov in rudniških birokratov.

Če se je že Vidmar z leti "tacitis" postaral, pa se še vse kaj hujšega godi žal že pokojnemu Ivanu Cankarju, ki je bolj znan kot slovenski pisatelj iz obdobja "moderne". Mariborski partijski šef je kmalu po tistem, ko je bil prebran na neki partijski proslavi odloemek iz dela omenjenega pisatelja; prekinil nadaljevanje proslave, ker pokojni Ivan C. ni pisal moralnopolitično in idejno dovolj jasnih besedil(12).

Ta dogodek v Mariboru so nekateri označili kot kulturni škandal, inkriminirani mariborski partijski šef pa je izjavil, da bi v podobnih okoliščinah ravnal enako, če bi spet bila potrebna prekinitev kakšne partijske proslave, oziroma literarnega nastopa na taki proslavi.

Morebiti si preveč "podajamo" Ivana C. in Josipa V.(13). Namreč o Josipu V. bi bilo potrebno povedati, da je utemeljil(14) svoj izstop iz DSP s tem, da on "pač ne more sedeti skupaj z nekom, ki je ^{nič} značil za denuncianta; in ker tisti (D. Rupel)(op. Hotimir)

ni bil iz DSP izključen, niti ni svojih trditev javno preklical,

je pač izstopil on. Afera "Rupel-Vidmar" je tudi odmevala po Jugoslaviji, presenetljivo manj pa je bila odmevna mariborska, "Cankarjeva" afera.

Tako je; ni mōč reči, da je ta sestavek pisan s pretirano resnim tonom - morebiti je v njem opaziti pomanjkanje resnične prizadetosti, toda reči so tako tragikomične, da se je na mōč težko odločiti, v kakšnem tonu naj bi bilo kaj napisano. In še nekaj je: Dogodki, ki so se zvrstili v prvi tretjini leta sedemdesetega, so eden drugega tako prehiteli in se medsebojno prepletali, da česa takega v naši deželi resnično nismo vajeni.

Resda poznajo afere povsod po svetu in res so mnoge hujše kot naše. Vendar so njihove afere nekako "pregledne" - človek tam vé zakaj pri zadevi gre. Pri naših aferah, kjer je pomešan "slovenski nacionalizem" s Cankarjevo neprimernostjo, kjer sta Rupel in Vidmar pomešana z neprimernostjo Prešernove Zdravljice, kjer se stavka v Labinu (o kateri je nekdo dejal, da traja tako dolgo, da ima vse možnosti, da postane tradicionalna) prepleta s plakatno afero za dan mladosti, kjer v vse to pade "številka 57"... Ne, take afere drugod niso poznane! Je pa to kronologija prve tretjine leta sedemdesetega!

Tako se je to leto pač začelo. In zato se zdi kako strašno časa beži...

Predoval: V. SLEJENSKY

Hotimir

Viri:

1. - Pod oznako samoupravni socializem, moramo brati dejanski pomen: "partija"; kajti partija je tista, ki se skriva za oznakami samoupravljanje, socializem, družba, in drugimi ter jih uporablja zaradi lepšega zunanjega izgleda. Glej tudi Novo revijo, številka 57: Spomenka Hribar, "Zgodovinski vidiki demokracije", 7. poglavje: "Hipoteze za slovenski nacionalni program", str.: 99, 4. točka, 2. odstavek: "Prav zamolčana razlika med avantgardo in drugo družbeno skupnostjo..."
2. - Gregor Tomc, "Civilna družba pod slovenskim socializmom", 3. Sklep Nova revija, številka 57, str. 148.
3. - Delo, 28. februarja 1987, str. 19.
4. - Delo, 28. februarja 1987, prav tam.
5. - Delo, 28. februarja 1987, prav tam.
6. - Nova revija, številka 57, Spomenka Hribar: "Zgodovinski vidiki demokracije", 7. poglavje: "Hipoteze za slovenski nacionalni program", str. 97, 98, 99.
7. - Nova revija, številka 57, prav tam (str. 98).
8. - Delo, 26. februarja 1987: "Škodljiva potvorba zgodovine"; Delo, 4. marca 1987: "Borci nikomur ne dovolijo izničiti pridojitev revolucije"; Delo, 5. marca 1987: "Mariborski borci so ogorčeni nad prispevki v Novi reviji" in "Ostra obsodba nesprejemljivih teženj in hopenj"; Itd.
9. - Delo objavi v ponedeljek, 2. marca, na prvi strani, da se je predsedstvo slovenske mladine distanciralo od grafične podobe plakata za dan mladosti. Isti dan Delo objavi tudi izjavo avtorjev plakata; studia Novi kolektivizem, ki zagovarja svojo rešitev retrogardističnega štafetnega plakata.
10. - Delo, 2. marca povzema po Tanjugu in na prvi strani objavlja: "Slovenski mladinci, ki se že dlje časa pritožujejo zaradi nerazumevanja" sovratnikov iz drugih republik, bodo s takimi "podvigmi" težko našli razumevanje za svoja početja. Tudi sarajevski mladinci so na svoji današnji seji obsodili predlog plakata za dan mladosti." Tako Tanjug poroča iz Beograda.
- Delo, 3. marca, spet na prvi strani objavlja poročilo s seje zveznega odbora za praznovanje dneva mladosti, pod naslovom: "Nova štafetna palica", tudi tole: "Prvi je prosil za besedo Miodrag Mihoilović, ki je zahteval, da je treba ponovno pretehtati neoporečnost članov predsedstva RK ZSM Slovenije in sicer zaradi tega, ker so poskušali omiliti stališča do hude provokacije skupine avtorjev iz Novoga kolektivizma". In: "Žika Ajdačić je zahteval konkretno kazensko odgovornost za vse avtorje plakata".
- Itd....
11. - Delo, 3. marca, spet na prvi strani, objavi članek z naslovom: "Plakat je premišljeno politično izzivanje", kjer med drugim piše: "Kot še nikoli prej so bili člani predsedstva (zvezne mladine), (op. Hotimir) enotnega mnenja, da je plakat... premišljena in organizirana prevara, katere namen je bil kompromitirati narodnoosvobodilni boj, revolucijo in osebnost Josipa Broza Tita". In: "Goran Marković je podčrtal, da je že oktobra opozarjal na "določene tendence" v ZSM Slovenije..."
- Itd...
12. - Večer, 25. april 1987, str. 7: "Na srečanju predvojnih in medvojnih komunistov v Mariboru, je med kulturnim sporedom najprej završalo med branjem odlomka "O domovina, ko te je bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama" iz Cankarjevega Kurenta..."
13. - Tu ni mišljen Josif Visarionovič. (!)
14. - Josip Vidmar je to utemeljil v oddaji ljubljanskega radia "studio ob 17 oo", dne 24. aprila 1987.

P. S. S tem sestavkom se "Hotimir" podavija - po letu in pol svojega delovanja ter prepušča svoje pero mlajšim močem

"Hotimir"